

Čet, 23-9-2021, 12:25:52

T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (2)

Objavljeno: 22. kolovoza 2021.

Komentirajte

Kolumne

Telefon

Radi dogovora o prilozima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

19.000+
filmova i
serija

Gledaj najdraže kanale, filmove i serije, na bilo kojem uređaju, bilo gdje u Hrvatsk

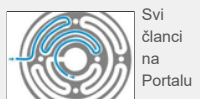
Telemac
Hrvatske

Pretplat

Poveznice

Snalaženje

HR kalendar

- 23. rujna 1992. – ratna zbivanja
- 23. rujna 1991. – ratna zbivanja
- 23. rujna 1876. rođen Franjo Horvat Kiš
- 23. rujna 1669. utemeljeno sveučilište u Zagrebu
- 23. rujna 1526. Krsto Frankopan izabran za "regenta i protektora" Hrvatske
- 22. rujna 1993. – ratna zbivanja
- 22. rujna 1991. – ratna zbivanja
- 22. rujna 1913. rođen Božidar Kavran

Pretraži hkv.hr

 POBOLJŠAO Google

Kontakti

KONTAKTI

Telefon Tajništva
+385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva
tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva
urednistvo@hkv.hr

Gdje počivaju zemni ostatci dr. Ivana Šretera?

U deset nastavaka donosimo priloge o najviše pozicioniranom hrvatskom dužnosniku ubijenom u Domovinskom ratu, pakračkom liječniku dr. Ivanu Šreteru (1951. – 1991.), o tridesetoj obljetnici njegove otmice na barikadi u Kukunjevcu (18. kolovoza 1991.) i ususret 70. obljetnici rođenja (22. prosinca 1951.). Njegovo tijelo još nije pronađeno.

Pakračkim krajem na Nacionalni dan mirotvorstva

Trideset ljeta unatrag, 18. kolovoza bila je nedjelja, ove godine srijeda. U Pakracu je proslavljen Nacionalni dan mirotvorstva, proglašen Odlukom Hrvatskoga sabora na sjednici 29. lipnja 2018. godine, upravo u spomen na dr. Ivana Šretera. Političkom voljom, njegovo ime ispušteno je iz prethodnoga prijedloga Hrvatskoga sabora upućenoga Vladi RH s dodatkom „Dana sjećanja na dr. Ivana Šretera“. Inicijator prijedloga, saborski zastupnik Miro Bulj smatrao je primjerenijim Nacionalni dan mirotvorstva proglasiti 29. kolovoza, kada je dr. Šreter posljednji put viđen živ u zatočeništvu u Branešćima. Ako i nisu istovjetni razlozi prevrtljivih političkih odluka, sam dr. Šreter nikada nije bio pristalica nazivanja institucija po zaslužnim pojedincima. Skroman, ali odlučan, uvijek je gledao širu sliku na dulje staze.

Polaganje vijenaca za sve poginule hrvatske branitelje i civile na Nacionalni dan mirotvorstva 18. kolovoza u Pakracu

Kao što na nacionalnoj razini ne će biti Dana sjećanja na dr. Ivana Šretera, Pakrac nikada službeno ne će biti Šretergrad, ali sve u njemu podsjeća na počasnoga građanina, liječnika i mirotvorca. Nekadašnja zgrada općine, danas Gradska uprava Pakrac, spomenik hrvatskim braniteljima i polaganje vijenaca u sparnom poslijepodnevju. Lagani povjetarac s Papuka, svijeće, sjećanje. Najvažniji uzvanici – obitelj. Sestre Vera i Ankica, posinjak Vitomir, nećaci Andrija i Tomislav. Ne žele biti dijelom protokola, vjeruju da bi i sam njihov Ivan, najčešće nazivan Ivicom, tako htio. Nazočnost je dovoljna.

Postavljena spomen-ploča u Kukunjevcu

Vožnja automobilima od Pakraca do Kukunjevca, kobnoga sela smještenoga osam kilometara zapadno prema Kutini. Dugačko je, mahom napušteno i zapušteno. Spomen-ploča postavljena je upravo o ovoj 30. obljetnici otmice, na inicijativu Antuna Fričera i Rinalda Hrastića iz kluba osnivačela lokalnih ogranaka Hrvatske demokratske zajednice. U suprotnom smjeru one nedjelje 1991. godine, dr. Šreter nije prošao. Dobro obaviješteni pobunjeni Srbi postavili su barikadu na prvom zavoju kod blagog uspona, gledano iz smjera petrokemijskoga grada. Njihovi izvori dobro su odradili zločinački pothvat. Hrvatski su obavještajci zakazali.

smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi_pojam site:hkv.hr“.

Administriranje

Korisničko ime

Lozinka

Zapamti me

- o Zaboravili ste korisničko ime?
- o Zaboravili ste lozinku?

Na mjestu otmice dr. Šretera u Kukuljčevcu

Spomen-ploča na mjestu četničke barikade u Kukuljčevcu

Čovjek kojega su planski čekali vraćao se s izvanrednoga, službenoga putovanja iz Zagreba. Nedjelja je očito od jutra krenula po zlu. Barikada je postavljena isključivo zbog uhićenja dr. Šretera. O tom svjedoči i da su svi zaustavljeni vozači – propušteni. U Kukuljčevcu je bila posljednja prepreka ravnatelju Specijalne bolnice Lipik i zapovjedniku Kriznoga štaba za Zapadno-slavonsku regiju prema slobodnoj zoni njegovih gradova. Neustrašiv, siguran da nikomu nije ništa našao učinio, našao se u obruču. Uza svoju retoriku, utjecaj i položaj, nije ni slutio da rodni grad više nikada ne će vidjeti. Sada stoji obilježje na kojem svaki putnik dobre volje može zastati, zapaliti svijeću i pomoliti se za dušu još nepronađenoga tijela Ivana Šretera.

„Život i smrt Isusa Krista I.“

Povratak u Pakrac. Sunce odlazi iza leđa Dobrovca i kolone automobila. U jednom sam s sinom Vitomrom i najboljom Ivanovom prijateljicom dr. Anđelkom Gajšak Špančić. Ona se prisjeća osnivanja Hrvatskoga katoličkoga liječničkoga društva (HKLD) 16. veljače 1991. godine. Čim su doznali vijest o inicijativi i utemeljiteljskoj skupštini, otišli su u Zagreb. Jedini s ovoga područja. Izaslanstvo HKLD-a nije zaboravilo značenje i utjecaj dr. Šretera. Potvrdio je to u kratkom govoru i njihov dopredsjednik dr. Petar Bilić, na uzvišenoj pakračkoj Kalvariji, uz bistu akademskoga kipara Tonka Fabrisa, svečano otkrivenu rukama Vitomira Šretera na Josipovo, 19. ožujka 2009. godine. U međuvremenu je postavljena pošljunčana stazica s rasvjetom i klupama. Jedinstven je pogled na taj napućeni Šretergrad.

Posinak Vitomir Šreter i dr. Anđelka Gajšak Špančić

Članovi Hrvatskoga katoličkoga liječničkoga društva pred bistom dr. Šretera na pakračkoj Kalvariji

Zar nije znakovito da je, kao predsjednik kino-sekcije u okviru Kulturno-prosvjetnoga društva „Sloga“, dr. Šreter namaknuo prilična novčana sredstva, tadašnjih 125 tisuća njemačkih maraka, kako bi mjesno kino u obližnjem „Hrvatskom domu“ dobilo suvremeniju opremu. Za njegova života jedini prikazani film bio je – „Život i smrt Isusa Krista, prvi dio“. Usljedio je Domovinski rat, zgrada je pogođena velikosrpskim granatama, a oprema, zajedno s knjižnicom i čitaonicom – spaljena do temelja. Ali, u inat agresoru „Hrvatski dom“ obnovljen je u starom ruhu. I ponio ime dr. Franje Tuđmana.

Pogled na bistu dr. Šretera i obnovljenu zgradu Hrvatskoga doma „Dr. Franjo Tuđman“

Zadušnica za Ivana Šretera služena je u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije, koju je tako silno ljubio. Katoličku vjeru smatrao je posve usklađenom s fizijatrijskim pozivom, stavljajući dobrobit bližnjega ispred vlastitih interesa. Zato je i hodočastio sa župljanima diljem bivše države i Europe, radujući se susretima s neupoznatim ljudima i predjelima, šireći poruku ekumenskoga zajedništva kamo god putovao. Danas, u posebnim epidemiološkim uvjetima, nema ni svete vode u kamenici barokne crkve. Uplašeno je vrijeme, tjelesna udaljenost („distanca“), razjedinjenje. Opet, ime i djelo dr. Šretera povezali su barem sto osoba kojima nije smetala korona i vrućina. U odsutnosti pakračkoga župnika Joze Zorića, misu je predvodio novi župnik iz Donje Obriježi Ivan Rončević. Rođen je u godini nestanka dr. Šretera, ali upućen u silno bogatstvo njegove ostavštine. Među ostalim tiskom u crkvi stoji i prigodni velikosjopjinski broj župnoga glasila „Zov Kalvarije“. Pokretač i dugogodišnji urednik bio je, tko drugi, neumorni Šreter. Vjernici su na završetku euharistije zapjevali „Rajska Djevo, Kraljice Hrvata“, pjesmu koju je njihov Ivica volio još od ministrantskih dana. Jedina koja je mogla stati u istu rečenicu, posvjedočila je i obitelj, bila je „Milost“. U mislima je ono „... da živeći ne umremo, da svjetlo budeš nama...“

Spuštanje cestom pored šutljivoga Sabornoga hrama Svete Trojice i središnji dio programa. Golema hrvatska zastava na zgradi pakračke gradske uprave, platno i stolice za Simfonijski puhački orkestar Hrvatske vojske koji je uveličao svečanost vrhunskim izvedbama domaćih i inozemnih skladbi, s „Mojom domovinom“ kao poantom pakračke večeri. Ulomci iz filma Dražena Bušića „Časnik mirotvorac“, svjedočenja glavnoga urednika „Glasa Koncila“ Živka Kustića, kolege mu i voditelja studentskoga vjeronauka Tomislava Ivančića, o neobičnom mladom čovjeku, drukčijem od svih koje su upoznali u svećeničkom pozivu. Po hrabrosti, ustrajnosti, pa i tvrdoglavosti.

Večer sjećanja na dr. Ivana Šretera – u prvom redu s lijeve strane sjede posinak Vitomir i sestra Ankica Havlena rođ. Šreter

Poruke na Tijelovo 30. svibnja 1991.

Na projekcijskom platnu prikazan je i cjelovit govor dr. Ivana Šretera na tom istom mjestu 30. svibnja 1991. godine. Četvrtak. Tijelovo. I posinak Vitomir vijorio je tada hrvatskom trobojnicom. Pakrački park ispunjen hrvatskim, ali i srpskim stanovništvom. Oni poslije s druge strane barikade, zauzeli su pozadinska mjesta, kako bi u sjeni slušali misli o Pakracu koji nikada ne će pripadati ni jednoj drugoj državi doli Republici Hrvatskoj. Ono što su mnogi znali, ali nije se činilo presudnim – dr. Šreter rijetko je nosio odijelo i kravatu. No onoga tijelovskoga dana, osim glasovitoga blagdana posvećenja Tijela i Krvi Kristove, znao je da Domovina ulazi u presudno razdoblje bitke za svoju samostalnost. Njezino je rađanje želio dočekati svečano odjeven, baš kako je to učinio i dvadeset pet dana poslije ispred zgrade Hrvatskoga sabora, kada je i nastala njegova najpoznatija fotografija. Majka Danica Šreter slušala je sinov govor i dobro čula srpske reakcije oko sebe, proturječili su svakoj njegovoj riječi, ma kako pomirljiva ona bila. Kada se vratio kući, zabrinuto je rekla: „Ivice, ako te oni uhvate, oni će te na ovakve komadiće iskidat!“ Majčino srce slutilo je da sinove mirotvorne riječi ne će pomoći četnicima koji Pakrac vide sastavnim dijelom tzv. SAO Zapadna Slavonija. U kuhinji kuće Šreterovih bistrane su svakodnevne poteškoće, no govor je odjeknuo. Ali kakav govor? Miroljubiv, čovječan, iskren, pravedan, govor koji i danas u bespućima svemrežja svjedoči o dobroj hrvatskoj volji da sve prođe mirno, s poštenim izborima u kojima će svi glasači imati jednaku šansu izabrati svoje kvalitetne predstavnike.

Riječi dr. Šretera na istom mjestu ispred pakračke gradske uprave odjekivale su i trideset godina poslije

Isto je u svojem obraćanju nazočnima trideset godina poslije primijetio i izaslanik Hrvatskoga sabora dr. Ivan Čelić. Tolerancija, zajednica, suživot. I ono što je stegnulo grlo bile su posljednje riječi dr. Šretera uz klicanje „Ovo je Hrvatska“ okupljenoga mnoštva: „Bila jest i ostajel!“ To je poruka koja je i njegovom krvlju izborena, ali traje, održala se. Sa svim svojim vrlinama i manama doživjela je trideseti rođendan. Upravo zato govornik iz pakračkoga Tijelova zaslužio je – više. Zaslužio je pakračku nazočnost i predsjednika svih vodećih hrvatskih institucija na tužnom jubileju, ali i da zajedno sjednu pa naprave strategiju dodatnoga iskoraka prema razrješenju misterija posljednjega počivališta dr. Šretera. Kada se prestanu svadati u jalovu stilu „čiji je ego veći“ i pojme da svakim danom imaju prigodu sjesti, međusobno i sa svojim koalicijskim partnerima, možda i učine ono najvažnije za čovjeka koji je sanjao suverenu hrvatsku državu. Da, potrebna je i hrabrost, no to je ono što razdvaja državnike od političara.

Sjećanje na 19. kolovoza i sve nestale u Domovinskom ratu

U miru večeri sjećanja, koja je zaokružena zajedništvom uzvanika u kuriji Janković, svatko je bio svjestan one vječne poslovice da riječi lete, a djela ostaju. Jer, dr. Šreter nije svoje riječi samo izgovorio, on ih je do posljednjega zemaljskoga daha svjedočio. Svakim je korakom i potezom poticao stanovnike pakračkoga kraja na ljepotu budućih svitanja, kada se zbaci jaram komunističkoga režima. Netko će, u sigurnosti svoje fotelje, reći kako je uza sve osobine imao i naivnost, no ona je bila manje važna od cjeline zamišljenoga ideala. Ponovno bi u istoj večeri zagrlilo iste ljude i ulice, liječio pacijente u lipičkim toplicama, tješio unesrećene, pomagao potrebitima, molio i za najzamršenije slučajeve.

A jutro? Jutro nije ni svanulo u ponedjeljak 19. kolovoza 1991. godine. U pet sat i pet minuta započeo je artiljerijski napad na Pakrac. U znak sjećanja svake godine toga dana zazvone crkvena zvona i zacvili sirena koja označava opću opasnost. Velikosrpski agresor potpomognut tzv. Jugoslavenskom narodnom armijom dobro je znao kako započeti unaprijed pripremljeni plan. Otmicom dr. Ivana Šretera. Računalo se – bez najistaknutijega člana lokalne (i ne samo lokalne) zajednice, sve će se odvijati brže i lakše. Ali se Pakrac nije dao. Slušajući paralelno neusklađene zvukove crkvenih zvona i sirene čovjek u polusnu pomisli samo jedno – negdje, nekako mora biti odgovor, mora biti kraj. I danas u slobodi, kada se traži još 1858 nestalih i smrtno stradalih hrvatskih branitelja i civila. Ima li završetka dok i posljednji slučaj ne bude zaključen?

(nastavlja se)

Tomislav Šovagović

Članak je dio niza „Tragom dr. Ivana Šretera“, a objavljen je u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2021. godini Agencije za elektroničke medije.

Povezano:

- [T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera \(1\)](#)
- [T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera \(3\)](#)
- [T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera \(4\)](#)
- [T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera \(5\)](#)
- [T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera \(6\)](#)